

TRGOVSKI

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Licejska knjižnica

Ljubljana

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in teži se v Ljubljani.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 10. februarja 1925.

Telefon št. 552.

STEV. 17.

Dr. Metod Dolenc.

Slušateljstvo desetih semestrov ljubljanske univerze.

V prvi polovici lanskega leta je vseučiliška mladina iz lastnega nagiba priredila skromno, pa pristržno poročilo petletnice zavoda, na katerem se pripravljajo za svoj bodoči poklic.

Rektorat pa je izdal, kakor vsako leto, na koncu »Seznama predavanj za letni semester 1925« statistiko slušateljev in slušateljic preteklega zimskega semestra. Dnevnik so prezrli,

da je bil deseti po številu. Gotovo ni, da bi se moral že konec petletne dobe univerze šteti za pregledno postojanko. Ali morda le ne bo odveč, ako se ozremo po skupnosti vseh števil in skušamo iz njih razbrati, kako se je univerza v teh letih razvijala. Pri tem bomo mogli iz razvojne črte skle-

pati na ta ali oni moment, ki utegne vzbuditi našo pozornost za — bodočnost naše mladine in s tem tudi slovenskega naroda — osobito v narodnogospodarskem pogledu. Naj podamo najprej celokupno sliko, koliko slušateljev in slušateljic je bilo od leta 1920 dalje na univerzi vpisanih.

Fakult.	sem.	Redni in izredni slušatelji(ce)										Skupno število slušateljev in slušateljic											
		1919/20		1920/21		1921/22		1922/23		1923/24		1924/25	1919/20		1920/21		1921/22		1922/23		1923/24		1924/25
		letni	zimski	letni	zimski	letni	zimski	letni	zimski	letni	zimski	letni	zimski	letni	zimski	letni	zimski	letni	zimski	letni	zimski	letni	zimski
filoz.	red.	96	154	155	214	229	239	207	230	188	220	103	174	178	256	254	291	236	275	219	270		
	izr.	7	20	23	42	25	52	29	45	31	50	241	381	385	399	345	331	323	352	326	383		
jurist.	red.	230	364	358	380	330	319	317	343	322	376	65	98	96	96	96	96	91	84	67	86		
	izr.	11	17	27	19	15	12	6	9	4	7	258	318	299	383	349	428	410	481	439	530		
medic.	red.	63	96	95	96	96	96	91	84	67	86	97	98	93	121	118	111	106	109	109	107		
	izr.	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
tehn.	red.	257	314	297	372	343	415	402	472	437	519	73	1068	1051	1255	1162	1257	1166	1301	1160	1376		
	izr.	1	4	2	11	6	13	8	9	2	11	763	1068	1051	1255	1162	1257	1166	1301	1160	1376		
teol.	red.	90	97	93	119	116	102	97	103	102	102	97	98	93	121	118	111	106	109	109	107		
	izr.	8	—	—	2	2	9	9	6	7	5	97	98	93	121	118	111	106	109	109	107		
skupaj	red.	736	1025	998	1181	1114	1171	1114	1232	1116	1303	763	1068	1051	1255	1162	1257	1166	1301	1160	1376		
	izr.	27	43	53	74	48	86	52	69	44	73	763	1068	1051	1255	1162	1257	1166	1301	1160	1376		

Iz te razpredelnice vidimo:

1. Število celokupnega slušateljstva je od prvega početka leto za letom rastlo. Če primerjamo letni semester 1920, ko je šele pričela delovati univerza z vsemi petimi fakultetami, in pa zimski semester 1924-25 (deseti), vidimo, da je število celokupnega slušateljstva naraslo za 77%. Vzrok tega porastka je v prvi vrsti pač ta, da je sedaj že mnogo slušateljev, ki študirajo od prvega semestra počeni ves čas na ljubljanski univerzi, dočim je v letih 1920, 1921 in 1922 mnogo slovenskih dijakov obiskovalo še druge univerze, bodisi v naši državi, bodisi v tujini, kjer so bili pač pred ustanovitvijo univerze v Ljubljani svoje študije započeli. Ali stalni porast ni povzročen samo od tega momenta. Kdor je motril pazljivo kretanje naših mladih akademikov, je gotovo opazil, da je med njimi čimdalje tim več Hrvatov in Srbov, in to prav posebno na tehniški fakulteti (kjer je montanistični oddelek edini te vrste v vsej naši državi). In tako je prav, ker je ljubljanska univerza ustanovljena za vse naše državljane enakomerno, in ne samo za Slovence. Ker pa imajo neslovenski slušatelji že od prej svoje starejše univerze na razpolago, kaže dejstvo, da se obračajo navzlic temu vendar le v Ljubljano, na neko zaupanje do ljubljanske univerze, da bodo dobili baš tu za svoj izbrani poklic primerne izobrazbe. Glede dalmatinskih pravnikov govori vsekakor tudi še ta moment za obisk ljubljanske univerze, da se tu učijo baš tistega prava, ki velja Dalmaciji in Sloveniji kot skupno pravo.

2. Zanimiv pojav, ki ga statistika kaže, je tudi ta, da število slušateljev v poletnih semestrih v primeri z zimskimi redno za nekaj odstotkov pada. To si moremo le tako tolmačiti, da slušatelj tekom zimskega semestra, s katerim je akademske študije pričel, uvidi, da z akademsko karijero ne bo nič, bodisi da usahnejo gmotni viri, bodisi da se mu zdi študij prenaporen.

3. Med fakultetami sta se juristična in tehnična borili za prvenstvo najjačjega obiska do leta 1922; v letnem semestru navedenega leta pa je prevzela tehnična fakulteta vodstvo in ga

tudi obdržala. Dočim se je število slušateljev pravnikov gibalo doslej vedno okrog 350 tako, da je bilo n. pr. že v zimskem semestru l. 1920-21 skoro enako število kakor v zimskem semestru l. 1924-25, vidimo pri tehnični fakulteti v tem pogledu naravnost ogromen porast! Slušateljstvo je naraslo od prvega semestra do desetega za 101%. Mislimo, da temelji pri pravnikih nekakšna stalnost v številkah na že povdarjenem dejstvu, da prihaja obisk v prvi vrsti krajevno samo za take slušatelje v poštev, ki nameravajo svoj poklic in istem okolišču izvrševati, katerega zakoni so predvsem predmet akademičnega razlaganja. Ti kraji — Slovenija in Dalmacija — pa dajejo prilično vedno enak kontingent akademskega naraščanja. Za tehnično fakulteto pa pridejo vsi tisti momenti v poštev, ki smo jih že navedli pri motrenju celokupnega porasta, osobito pa dotok slušateljev iz Hrvatske, Bosne, Srbije, poleg tega pa seveda še nadaljnji velevažni moment, da se mladina vedno več in več obrača k študiju za tehnične poklice, kjer si obeta — po navodilih svojih roditeljev in prijateljev — mnogo višjih dohodkov, kakor pa v poklicu na podlagi filozofskih ali juridičnih študij. Zdi se nam pa, da se utegnejo njihove nadě izkazati za — presmele. Gotovo je še mnogo podjetij z nastavljenimi tehničnimi stroki, ki niso naše gore listi. Ali vprašanje nastane, ali ne bo podmladek prehitro narasel do take množine, da ga bolj polagoma se razvijajoča industrija ne bo mogla primerno pospraviti. Kajti starejših, izkušenih sodelovalcev stari obrati ne bodo mogli na vrat in nos zavreči, ker bi to pomenilo prevelike gmotne žrtve. Dobrobit tehničnih podjetij zavisi od možnosti uspešne konkurence, zato pa potrebuje stalnih izkušenih moči. Bog ne daj, da bi mislili na odsvetovanje tehničnega študija v obče! Tudi mi se dobro zavedamo, da je naši državi lastna industrija — krvavo potrebna in da bo le tedaj v resnici naša industrija, če bomo imeli svoje krvi inženirje, arhitekta, geodete, kemike. Ravno zato pa bi zaklicalim vsem tistim, ki se hočejo posvetiti tehničnim strokam, da

bo že v nekaj letih odločevala zgolj še strokovna temeljitost in sposobnost, in da naj zato vsi tisti, ki hočejo študirati tehniko radi boljšega zaslužka, dobro prevdario, ali imajo poleg volje, da bi dobro zaslužili, tudi resnično za tehnično stroko potrebnih talentov.

4. Glede ostalih treh fakultet, filozofične, medicinske in teologične naj z narodnogospodarskega stališča pokažemo na precejšno stalnost filozofičnega podmladka, na rahlo padanje števila medicincev in pa na mal, pa skoraj dosleden porast teologov. Za filozofe pridejo najbolj idealni poklici v poštev. Zdi se, da je baš za to precej slušateljstva od najvišje številke v letu 1922 odteklo na — praktičnejše poklice in da je za to skupno število filozofov odtlej padalo. Glede medicincev bi pričakovali baš iz vidika, da se slušateljstvo obrača k praktičnim poklicom, — krepkega porasta. V resnici pa vidimo rahlo padanje. Vzrok temu dejstvu je pač nevarnost, ki preti ljubljanski medicinski fakulteti, da jo ob tej ali oni priliki iz političnih vzrokov ukinejo. Seveda vsak budžetni zakon bi smel kot nov zakon razveljaviti prejšnji zakon, s katerim je bila med. fakulteta ustanovljena. Ali tako postopanje ne bi bilo vredno pravne države. Če je potreba medicinske fakultete podana (in to je narodna skupščina pred kratkim časom z zakonom potrdila!), pa če je fakulteta odtlej izpolnovala svojo nalogo z znanstvenega stališča (in to potrjujejo tudi tuje medicinske fakultete, na katere prihajajo slovenski medicinci z ljubljanske!), potem naj bi se ljubljanska medicinska fakulteta, ki obstaja itak le iz dveh letnikov, pustila v miru, dokler ugodnejše prilike same ne nanesejo, da se bo mogla razširiti v popolno fakulteto.

Glede teologične fakultete, ki kaže, kakor že rečeno, rahel porast, bi le omenili, da se nam zdi nekakšen barometer za presojo narodnogospodarskega stanja našega naroda. Če gre kmetiškiemu stanju, ki je glavna sostavina našega naroda, dobro, gre do kmetiški sinovi z večine študirati tisti laični poklice, kamor jih vleče lastni okus, ali pa ostanejo sploh do-

ma. Mislimo, da se ne motimo, ako čitamo iz statistike slušateljev teologov, ki prihajajo kakor znano, skoraj izključno iz kmetiškega miljeja, da se našemu kmetu ne godi več tako dobro, kakor n. pr. v prvih dveh treh letih po prevratu, prav gotovo pa ne bolj!

(Konec sledi.)

Porast dinarja in naši izvozniki.

Na penarni seji Trgovske in obrtniške zbornice v Beogradu, je nje podpredsednik g. Miljutin Stanojović podal glede porasta dinarja sledeči referat: Nagli porast dinarja vzmernirja cel trgovski svet, tako uvoznike, kakor tudi izvoznika, in upravičena je njih bojazen osobito, ker se nahajajo v naglih, nenaravnih spremembah tečaja. Tudi najnižja vrednost dinarja, ako je stabiliziran, je manj opasna nego ako se tečaj dinarja v nekotikih dneh izpremeni za 20%, kakor je bilo to v mesecu januarju t. l.

Potrebno je, da se tu vpraša, ali je bil ta nagli skok dinarja neposredna posledica večjega pritoka deviz, ali pa spekulacija? Ako se pogleda natečaje zadnjih mesecev preteklega leta, se bo videlo, da se je dinar v prošlem letu postopno in normalno popravil. Tako je 100 Din v Curihu, veljalo švicarskih frankov: v septembru okoli 7.23; v oktobru 7.50; v novembru 7.55 in v decembru povprečno 7.70. Po podatkih o našem izvozu, bi se moral dinar v Curihu popraviti mesečno za 10 centimov na 100 Din in bi moral na ta način v mesecu januarju varirati med 6.80 in 8. Nepričakovano je pa veljal dinar v Curihu 29. decembra 8.80; 5. januarja 7.96; in je dne 9. januarja hkratu skočil na 9.13 in 1/2. Nato se je začel vračati na normalno bazo in je 10. januarja notiral 9.10, a 3. januarja 8.45. Verjetno je, da se bo v februarju gibal med 8 in 8.20 ali pa nekaj više, zbog velikega izvoza koruze. Vendar je nemogoče, da bi dosegel 9.12 in 1/2, kakor je notiral že 9. januarja.

V teku šestih let, t. j. od začetka 1919 pa do konca 1924, se je uvozilo

v našo državo za 33.300.000.000 Din. Od tega se mora odbiti okoli 3 milijarde uvoznega blaga na račun reparacij in ostalo bi čistega uvoza za 30.300.000.000 Din. Ako odbijemo od tega izvoz v iznosu 25.600.000.000 Din preostaja deficit v iznosu 4 milijone 700.000.000 Din. Po izvozu, ki je vsako leto večji, se bo ta deficit v trgovinski bilanci izravnal v teku petih let.

1. Naš mesečni izvoz znaša okoli 900 milijonov Din. Od tega ni bila vsaj polovica deviz za to blago prodana in tedaj so bili naši izvozniki, zbog naglega in nepričakovanega porasta

dinarja v januarju t. l. oškodovani najmanj za 10% ali celokupno za 50 milijonov Din.

2. Naglo in nenaravno visoko skakanje dinarja more za nekoliko časa zmanjšati naš izvoz in ako je bila potrebna državna intervencija, kadar je dinar padal, je ravno tako potrebna intervencija tudi sedaj ko se dinar tako naglo popravlja. Zbog prehitrega porasta češkoslovaške krone, je češka industrija utrpela veliko škodo, a države z drago valuto kakor: Švica, Amerika, Holandija niso niti mogle izvažati vse svoje proizvode, ker jim je bil denar predrag!

sodnika iz kolegija razsodnikov (stranka, ki ni član borze, sme izbirati sodnike tudi iz imenika razsodnikov, ki niso člani borze). Ako imenuje ena stranka dva razsodnika, mora druga stranka imenovati tudi dva. Tožitelj mora imenovati razsodnike že v tožbi, a toženec v roku, določenem za to v vabilu k razpravi.

Tako od strank za posamezno pravdo izvoljeni razsodniki pa si izberejo predsednika senata iz imenika kolegija sodnikov ali iz imenika razsodnikov, ki niso člani borze. S tem je sestavljen goriomenjeni senat trojice ali petorice.

Tajnik razsodišča sodeluje v senatu s posvetovalnim glasom.

Iz gorirečenega je razvidno, da odvisi od strank samih, pravzaprav tudi le od ene same stranke, ali naj posamezni spor pride pred senat trojice ali petorice. Pravilnik Ljubljanskega borznega razsodišča se v tem pogledu na obseg pravnega predmeta, oziroma na visokost iztoževane terjatve sploh

ne ozira, ter bo potreboval tudi v tej smeri primerne popravila. Do tedaj pa bi bilo zelo priporočljivo, da bi stranke same tako postopale, da pridejo spori pred senat petorice le izjemoma in le, če gre za res visoke zneske. (Pri rednih zbornih sodiščih sodi na I. instanci tudi v trgovskih poslih pri pravnih v denarju ali v denarni vrednosti do višjevi 125.000 Din sodnik poedinice, a na II. instanci senat trojice). To bo po gorirečenem doseženo, ako si vsaka stranka izbere le po enega razsodnika. S tem bo izdatno olajšana služba razsodnikov. Pričakovati je namreč, da se bodo posli pri razsodišču v doglednem času pomnožili ter da bodo posamezni razsodniki, ako ne postanejo senati trojice navada, a oni petorice izjema, prepogosto prihajali na vrsto, da vse svoje službe. Razsodniki se v kljub svojim zasebnim poslom žrtvujejo — njih služba je brezplačna — v interesu trgovskega stanu in so torej tudi od strani tega stanu pač vredni vsega obzira.

O razsodišču ljubljanske borze za blago in vrednote zlasti o njegovi pristojnosti ter o razsodiščnih senatih.

Borzna razsodišča poslujejo po svojih lastnih, oblastno potrjenih pravilih. To institucije lahko označimo sploh kot poseben privilegij trgovskega stanu; pripušča namreč trgovcem, da si za razjogo svojih medsebojnih sporov zbirajo sami sodnike iz svojega stanu, postopanje pred sodiščem pa je skrajšano in tako urejeno, da morejo stranke pričakovati končnoveljavo rešitev spora v najkrajšem času, ne da bi pri tem trpela temeljitost razpravljanja in presoje. Pri ljubljanskem borznem razsodišču se more n. pr. računati, da pride do končnoveljave rešitve, oziroma do izvršilnega naslova povprečno v par tednih po vložitvi tožbe. Daljše trajanje postopanja utegne le izjemoma nastopiti. Borzno razsodišče sodi končnoveljavo. Proti njegovemu razsodilu ni priziva in sploh nobenega rednega pravnega leka, a eventualna ničnostna tožba ali pritožba ne ovira izvršbe razsodila.

Dajatev v denarju, ki se je naložila v razsodilu, se mora izpolniti v 24 urah. Za druge dajatev sme razsodišče določiti rok nad 24 ur-in sicer za stranke, ki stanujejo v Ljubljani, običajno tri dni, za druge 8 dni.

Ti takozvani paricijski roki začno, ako so bile stranke pri razglasitvi razsodila prisotne, teči z razglasitvijo, sicer pa od dneva vročitve razsodila obvezani stranki.

Ni trgovca, ki bi se zlasti ob sklepu 1. bilance in razmišljujoč o usodi svojih odprtih terjatev ne zavedal pomena borznega razsodišča in ugodnosti, ki jih nudi strankam ta institucija. Teh ugodnosti pa se bo mogel poslužiti le v slučaju pristojnosti tega sodišča. Razsodišče mora namreč vselej, tudi brez ugovora uradoma baviti se z vprašanjem svoje pristojnosti in ako ta ni podana, tožbo zavrniti. Vsak trgovec, ki mu je na tem ležeče, da spravi stvar v slučaju spora pred borzno razsodišče, treba torej, da skrbi pravočasno, redoma že ob sklepanju posla za to, da bodo podani za pristojnost razsodišča predpisani pogoji.

Po obstoječih predpisih (§§ 2., 3. in 4. pravilnika za razsodišča) je razsodišče ljubljanske borze za blago in vrednote namreč pristojno:

1. Za spore, ki izvirajo iz poslov, sklenjenih na Ljubljanski borzi za blago in vrednote. Tu gre za takozvano absolutno kompetenco razsodišča ter se odnosni spori morajo reševati pred razsodiščem, ako se niso stranke pismeno pogodile drugače (§ 2/a in 3. pravilnika za razsodišče).

2. Za spore, ki izvirajo iz trgovskih blagovnih poslov, ki so bili sklenjeni zunaj borze, toda le, ako sta se obe stranki podvrgli pristojnosti razsodišča s pismeno pogodbo že ob sklepanju ali vsaj pred izvajanjem posla. V tem primeru se govori o dogovorjeni ali prorogirani pristojnosti. Ta prorogacija pa je dopustna le, ako se opravilo, ki je predmet spora, nanaša na blago, s katerim se sme trgovati na borzi. Vrh tega objektivnega pogoja mora biti tudi podan pogoj, t. j. vsaka sporna stranka mora biti ali organ javne

uprave, ki kot tak nastopa ali trg. družba ali pridobitna gosp. zadruga ali član katerekoli borze ali taka oseba, ki se bavi po poklicu s produkcijo, trgovino ali predelovanjem takih premičnih stvari, ki so predmet dotičnega opravila.

Vsaka sporna stranka mora imeti vsaj eno izmed teh nastetih zadoštev. Za to se n. pr. niti protokolirani trgovci, ki ni član borze, ne bo smel podrediti pristojnosti razsodišča, ako se ne bavi po poklicu s produkcijo; trgovino ali predelovanjem takih stvari, ki so predmet dotičnega posla, dočim se more, kdor je član borze, podvreči pristojnosti razsodišča tudi, ako se po poklicu ne bavi s takimi posli.

Predpisu glede oblike pogodbe o pristojnosti razsodišča je zadoštevno, ako sta obe stranki že ob sklepu posla podpisali sklepno pismo ali naročilni list z dotično prorogacijsko klavzulo. (Po obeh pogodbah podpisani naročilni list je v bistvu in učinkuje kot sklepno pismo). To klavzulo, ki se glasi: »za presojo eventualnega spora je pristojno razsodišče ljubljanske borze« ali »za slučaj spora za stranke podvržejo razsodišču ljubljanske borze« ali slično, je uvrstiti v kontekst sam, t. j. v besedilo sklenjenega pisma ali naročilnega lista. Klavzula more biti pisana ali tiskana in sicer v lahko čitljivi in razločljivi obliki. Protokolirani trgovci in borzni člani so podrejeni borznemu razsodišču že s tem, da so brez ugovora sprejeli sklepno pismo ali naročilni list s prorogacijsko klavzulo.

Ako pa se stranki nista podredili pristojnosti razsodišča že ob sklepanju posla, moreta to storiti, seveda pismeno, tudi pozneje pred izvajanjem posla. V tem pogledu bo zakon ustreženo, ako n. pr. obe stranki podpiseta v sklepnem pismu (naročilnem listu) naknadno dodano prorogacijsko klavzulo ali kak drugi na sklenjeni posel nanašajoč se spis s tako klavzulo, ali ako n. pr. ena stranka na pismeno poročilo nasprotnika, da bo gotovo stvar v slučaju spora spravi pred borzno razsodišče v Ljubljani, v (pismenem) odgovoru pove, četudi mimogrede, ali vendar dovolj jasno, da se pridružuje izjavi glede pristojnosti razsodišča.

Sporazum glede pristojnosti mora biti sicer dokumentiran, ter se mora tožitelj o tem izkazati že ob vložitvi tožbe, toda ni potreba, da je spisan na oni in isti listini.

Najbolj enostavno in praktično pa je seveda, da se stranki že ob sklepanju posla obenem dogovorita glede pristojnosti razsodišča in ta dogovor v samem sklepnem pismu ali naročilnem listu v prej omenjenem smislu ugotovita.

V svrhu zlasti olajšave službe razsodnikov pa je potrebno že posebej pojasniti sestavo senatov razsodišča v posameznih slučajih.

Razsodišče (senat) sestoji v poedinih primerih iz treh ali petih razsodnikov. Vsaka stranka si izbere namreč enega ali dva raz-

Pojem očitne malomarnosti in izgubljenega dobička.

Iz trgovinskospodne prakse.

Ob železniški postaji, kjer je izredno živahen lesni izvoz, je toženec imel v najemu prostor, ki ga je uporabljal za lesno skladišče. Ko je najemna doba potekala, je bila javna dražba, na kateri je pa toženec podlegel tožitelju, ki je več ponudil in ki mu je zato prostor bil dodeljen v najem za tisto leto. Toženec je imel zastavljen ta prostor z 12 do 15 vagoni lesa in ga je izpraznil še le čez 37 dni potem, ko je njegova najemna doba bila potekla. Radi tega ga je tožil tožitelj za odškodnino, med drugim tudi za odhod zaslужka v znesku 1000 dinarjev. Utemeljeval je to svojo zahtevo s tem, da je izdražil ta prostor kot trgovec z lesom, da ga po možnosti izrablji v svoje trgovske namene; to mu je preprečil toženec s tem, da tako dolgo prostora ni izpraznil, drugod pa on, tožitelj prostora ni mogel dobiti, ker je v kraju silno pomanjkanje takih prostorov; da je imel izdraženi prostor na razpolago, bi bil lahko v tem času nakupil vsaj dva vagona lesa in bi ju bil, ker je tedaj bila zelo živahna lesna kupčija, gotovo prodal z dobičkom najmanj 1000 dinarjev. Toženec pa niti trditi ne more, da mu je sploh bilo nemogoče, da bi prostor takoj izpraznil.

Toženec se je upiral tožbenemu zahtevku iz dveh razlogov. — Za izgubljeni dobiček bi bil odgovoren le, ako bi glede izpraznitve najetega prostora bil postopal očitno malomarno. Postopal pa še nemarno ni, marveč vestno kakor v svojih stvareh. Po dražbi ni na ta prostor nobenega lesa več dovažal; pač pa je dal svojim ljudem takoj nalog, naj njegov les nemudoma pričnejo odvažati, in so uslužbenci res tudi takoj pričeli z odvažanjem. Da se pa odvažanje tako zavleklo, krivo je poleg precejšnje množine lesa zelo slabo vreme. Bilo je snega na debelo. Delavci bi zahtevali za odvažanje izpod snega neobičajne mezde in presegalo bi običajno pazljivost, da bi ob takih stroških nadaljeval z odvažanjem. Poleg snega je imel pa še druge težave: saj ni raz-

polagal z drugim prostorom, kamor bi bil les mogel spraviti. Da pa je bil svoj les prodal in da je morda tudi potrebne vagonne imel na razpolago, tožitelj niti trdil ni. — Glede zatrtjevanje škode pa se brani toženec tako, da ne zadostuje samo abstraktna možnost, da bi tožitelj bil napravil dobiček; škoda je morala marveč nastati, mora biti konkretna, kar pa tu ni. Saj se izrečno zahteva dobiček, ki bi ga tožitelj lahko dosegel, pa ga ni dosegel. Ni torej zadosti, da je morda verjetno, da bi tožitelj bil pravočasno izpraznil skladišča lahko nakupil primerno množino lesa in da bi pri tem dosegel zatrtjevani dobiček. Trditi in seveda tudi dokazati bi bil moral marveč, da je že imel kupljeno in že prodano gotovo množino lesa, da pa je moral nakup in prodajo z dobičkom opustiti, ker toženec ni pravočasno izpraznil skladišča in tožitelj ni imel kam z lesom. Da bi bil dobiček dosegel, da nista prišla vmes toženčev dejanje ali opustitev, bi bil moral tožitelj prikazati kot gotovost ali vsaj verjetno posvedočiti. Samo radi tega, ker je izpraznitev trajala 37 dni, pa mu toženec ni odgovoren.

Sodišče je ugotovilo, da bi bil toženec mogel izprazniti ta prostor najkasneje v 8 do 10 dneh ter je v vseh stopnjah ugodilo tožbenemu zahtevku. Razlogi so nastopni:

Malomarnost je očitna, ako se je ob kršitvi pravic drugega opustila ona mera pozornosti ali pazljivosti, ki jo redno uporabljajo ljudje navadne brižnosti. Ta brižnost bo v različnih ljudskih krogih različna. V navzočem primeru sta bili obe stranki trgovca iste (lesne) stroke v istem kraju. Toženec je moral brez posebne pazljivosti poznati posledice, ki bodo domnevno nastale na škodo tožeče stranke s tem, če pusti skozi 37 dni ležati svoj les na tožiteljevem skladiščnem prostoru. Ko je navzlic temu vedoma odlašal odstraniti les, je s tem razodel hudo brezbriznost napram tožiteljevemu pravnemu krogu. Ta toženčeva krivda je torej očitna

LISTEK.

Herbert N. Casson:

Dvanajst tipov.

Šesti tip:

VPRAŠAJTE SVOJEGA BANKIRJA!

(Nadaljevanje.)

Je uporaben mož, ki stori to, kar mu naročite. Dela za vas pota, vas drami in vam pove novice dneva. Kupi za vas in proda za vas. Toda voditelj? Niti trenutek!

Ampak v džungli so še druge vrste ljudje. Ti nikakor ne trde, da bi bili voditelji, toda vedo več ko voditelji. To so bankirji.

Bankir je čuvaj. On je mož, ki čuva denar, da se ne izgubi. Njegova edina misel je: sigurnost.

Čeprav tudi on ne pozna stez džungle, pa so mu vsaj znana dobra skrivališča. Svoje življenje uporablja za študij znakov nevarnosti.

Se več ko to! Če hoče, vas more bankir oprostiti iz neprijetnosti. V tem je visoko nad mešetarjem.

Edina misel mešetarja je, kako bi

svoje kliente neprestano pripravil do kupovanja in prodajanja. Od tega živi. Edina misel bankirja pa je, kako bi svoje kliente obvaroval pred izgubami.

Mešetar je plačan izključno samo od provizij od onega, kar je njegov klient kupil ali prodal. Bankir ima navadno svojo trdno pristojbino. To v bistvu razloži nasprotje.

Če bi prejemal mešetar trdno pristojbino in če bi bil bankir navezan izključno na provizije, potem bi bilo njuno razmerje do finance najbrže nasprotno. Če v njunin prid ali škodo, ne ve nihče.

Eno dejstvo pa je na vsak način nesporno, to namreč, da je bankir bolj ko kdorkoli drug v položaju, podati neinteresiran nasvet. Samo malo klientov se zadostno poslužuje svojega bankirja. V svojih mladih letih sem imel deset let konto pri svojem bankirju, predno sem ga prosil za posojilo in štirinajst let, predno sem ga vprašal za svet glede svoje naložbe.

V teh davno preteklih letih sem se obrnil za svet na nekega mešetarja in na domačega agenta. Potom prvega sem izgubil 250 funtov šterlingov, po-

tom drugega pa 1000 funtov šterlingov. Toliko me je veljal nauk, da se nikdar ne sme vprašati za svet tistega, ki je plačan od provizij.

Če greste k svojemu bankirju po nasvet, potem si pomagajte v dvojnem oziru.

Prvič boste najbrže dobili pameten nasvet, drugič boste najbrže popravili bankirjev mnenje o sebi in tako pomnožili svoj kredit.

Bankir je nekaj opazovalec v džungli finance. Nobenega vzroka nima, da bi sebe ali svoje kliente preslepil. Je mož vsestranske delavnosti in preveč ve o džungli, da bi se nazival za vodnika v njej. Ne more vam povedati, kako bi v normalnih časih obrestovali svoj kapital po 12 odstotkov, pač pa vam more povedati, kako se vam bo kapital sigurno obrestoval po 6 odstotkov.

Ne more vam povedati, kako bi vaš denar podvojili, toda povedati vam more, kako si ohranite to, kar imate.

Tudi vam ne more pokazati pota k zlati gori, pa čeprav ve, da jo sem pa tam kdo po sreči ali po zaslužnju najde in da postane potem bajestovno bogat.

Bankir bo pri svojih lastnih naložbah hodil vedno po varni poti sigurnosti in iz tega vzroka je za vsakega začetnega neizkušnega nalagatelja spočetka najboljši svetovalec.

Bankir stoji danes v ospredju vseh stvari. Svet sloni na njegovih ramah. Vse te mednarodne denarne zmešnjave, o katerih govore politiki, bodo morali končno urediti bankirji in ne parlamenti in kongresi. (Tu je Casson čisto pravilno predvidel dogodke, kakor so se v Dawesovim načrtom uresničili, ko je odločujoča beseda na londonski konferenci dejansko pripadla bankirjem. Op. prev.)

Bankir je čuvaj ljudskega premoženja. Kot tak se mora izkazati. On mora dati politikom svoja navodila.

Noben navaden knjigovodja ni bankir. Tudi ni varuh. On je zaupnik. On je voditelj, vseeno če to hoče ali ne.

Zato je moj šesti tip: »Vprašajte svojega bankirja. Ne zanesite se na svoje lastne malenkostne izkušnje! Še manj pa na svet tistega, ki more vaše izgube izvleči za sebe do nekje

(Dalje sledi.)

malomarnost po § 1824 obč. drž. zak., ki obvezuje tožena, da odškoduje tožitelja tudi za izgubljeni dobiček.

Izgubljeni dobiček si pa razlaga toženec preozko, ako trdi, da bi morala biti dokazana določna prilika, kjer bi bil tožitelj lahko dosegel dobiček, ki ga pa ni dosegel le radi toženceve krivde. Tožitelj trguje z lesom in si je bil ves sporni prostor vzel v namen za namene svoje trgovine. Ni se pa trdilo, da prostor ni bil v razmerju z njegovo trgovino. Domnevati je torej, da je mogel tožitelj v oni dobi napraviti ugodne lesne kupčije, ako ne bi bil sporni prostor založen po tožencevem lesu; konjunktura da je bila tedaj zelo ugodna in da bi bil mogel tožitelj pri tem zaslužiti najmanj vtoženo vsoto. S temi ugotovitvami je pa popolnoma ustrezno zakonitemu pojmu odišlega dobička po § 1293. obč. drž. zak.

R. St.

Trgovina.

Poljska prizadevanja za balkansko tržišče. Poljska vlada je naprosila rumunsko vlado, da ji dovoli za prevoz nekaterih vrsta blaga na rumunskih progah 50 odstotni popust tarife. Gre za poljsko izvozno blago v Bulgarijo in v našo državo in za uvozno blago Poljske iz teh držav, ki se prevaža preko Romunije.

Pooblaščenca trgovinska agentura v Budimpešti. V Budimpešti je začela poslovati pooblaščenca trgovinska agentura kraljevine SHS. Naslov agenture je: Agence Commerciale Privilegiée du Royaume des Serbes, Croates et Slovénes — Budapest, Akademia utca 3. Naslov za brzojavke je: Vovjanić — Budapest.

Potrditve poravnave. Sodno je potrjena poravnava Milka Jesiha, trgovca v Ljubljani.

Prepoved uvoza živine iz Italije v Švicarstvo. Švicarska zvezna vlada je vsled razširjenih živinskih kužnih bolezni v Italiji prepovedala uvoz živine iz Italije.

Italijansko ministrstvo za narodno gospodarstvo in druginja. Italijansko ministrstvo za narodno gospodarstvo je naložilo trgovskim zbornicam, da ustanovijo posebne urade, ki bodo zbirali podatke o druginji, ki jih potrebuje glavno statistično ravateljstvo v Rimu.

Podražitev pšenice. Cenam za pšenico na svetovnih tržiščih, ki se v zadnjem času izdatno dvigajo, slede tudi naša domača tržišča. V Novem Sadu je pred kratkim cena dosegla višino, na kateri je bila 1. 1921, ko je bila izza preobrata najvišja. Prvi novosadski valjni mlin je kupil na tamošnji borzi sedem vagonov pšenice po 500 Din. Na osješkem trgu se je tudi ta kurz že prekoračil. Ogrski mlinci so kupili 500 vagonov ameriške pšenice po 510 Din.

Prodaja raznih odpadkov se bo vršila dne 27. februarja pri upravi 4. zavoda za izradu vojne odeče v Zagrebu. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja kosti, svinjske dlake, masla in kazeina. Centralna mlekarja državnega posestva »Belje« v Belem Manastiru (Baranja) ima na prodaj en vagon suhih kosti, 400—500 kg oprane svinjske dlake, 300—400 kg topljenega čistega masla in 70 q kislega kazeina. Ponudbe je poslati do 20. februarja t. l. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Industrija.

Kriza italijanske sladkorne industrije. Italijanska sladkorna industrija je v težki krizi. Domneva se celo, da je kriza tako akutna, da bode morala pozapreti tovarne. Produktivski stroški presegajo svetovno tržno ceno in tovarne so primorane delati z veliko izgubo.

Quaritje premoga pri Kraljevu. V Varandolu pri Kraljevu so odkrili ležišče premoga, ki ima 6500 kalorij. Na

lice mesta se je podala posebna komisija, ki bo proučila način izkoriščenja premogovnika in možnost industrijske železniške proge, ki bi se vezala na progo Stalac—Užice.

Denarstvo.

Stanje vlog v italijanski poštni hranilnici v letu 1924. Položaj vlog v poštni hranilnici je bil do 31. decembra 1924 sledeči: Vloge so znašale 3.458.450.240 71 lir, dvignjene vloge pa so dosegle iznos 2.899.884.283.97 lir. Prebitok znaša torej za leto 1924 558.565.956.74 lir.

Vprašanje francoskih dolgov in Zedinjene države. Bivši francoski poslanik v Washingtonu je ob svojem povratku v Pariz izjavil novinarjem, da prinaša iz Amerike vtis, da bo vprašanje francoskih dolgov napram Ameriki ugodno rešeno in da pride v kratkem do tozadevnega sporazuma, ki bo v veliko korist Franciji.

Carina.

Ukinjenje uvoznih carin na Turškem. Turška vlada je dovolila carine prost uvoz med drugimi za sledeče predmete: poljedelske stroje, stroje in orodje za iste obstoječe nove tovarne, konje, ovce, govejo živino, revolverje s kalibrom pod 15 mm, cevi za kanalizacijo, vodovode, tiskarske stroke, kose, srpe, strojne cele, bencin, petrolej, galico itd. Carinska prostost za te in podobne predmete se priznava brez vsakih formalnosti.

Zvišanje italijanskega carinskega azija. Carinski azijo v Italiji se je za ta teden zvišal na 370, tako da se mora plačevati za 100 lir 470 papirnatih lir (napram 464 v prejšnjem tednu).

Davki in takse.

Davčno okr. oblastvo v Krškem razglašajo. V smislu čl. 204 t. z. za l. 1924-25 Ur. l. 43 ex 1924 se objavlja, da se je odmera hišne najemnine za leto 1925 za vse davčne zavezanca izvršila. Davčni zavezanci se opozore, da se bodo plačilni nalogi vročili le onim strankam, katerim najemnina za leto 1924 ni bila predpisana, vsi drugi pa odmerni izkaz lahko vpogledajo pri pristojnem davčnem uradu, odnosno v občinah izven sedeža davčnega urada pri občinskem uradu v času od 9. do vstetega 23. februarja 1925. Vsi davkoplačevalci imajo pravico vpogledati le njegovo davčno dolžnost zavezojoče predpisne postavke, za druge davkoplačevalce pa le, če se izkaže s pooblastilom v davčnih zadevah. Morebitne pritožbe proti predpisu davka, kolekovane s kolkom za 20 Din, je vložiti v 15 dneh po preteku roka za vpogled, tedaj najkasneje dne 10. marca 1925 pri davčnem okrajnem oblastvu v Krškem.

zvoz in uvoz.

Uvoz kave. — Generalna direkcija carin je z razpisom z dne 27. januarja t. l. št. 2647, odredila, da se sme kvas uvažati le preko carinarnic, ki imajo kemijske laboratorije (v Sloveniji le preko carinarnice v Ljubljani). Carinarnice imajo nalog, da dovolijo uvoz samo takega kvasa, ki ima najmanj 75 do 85 odstotkov jakosti vrenja in ki ni zmešan

s gipsom, kreda, saharinom ali drugimi tvarinami in ne vsebuje nikakih škodljivih sestavin.

Promet.

Južna železnica in Jugoslavija. Donavsko-savska-jadranska železniška družba je sporočila dunajskim listom, da je prišlo pri razgovorih med jugoslovensko vlado in odborom lastnikov obligacij glede plačil jugoslovenske vlade temu komitetu do sporazuma v tem smislu, da bi jugoslovenska vlada plačala za ostanek za leto 1923, ki znaša skupno 5.800.000 zlatih frankov, v štirih letnih obrokih po približno 1.450.000 zl. frankov, in sicer vsakega prvega novembra v letih 1925 do 1928. Istočasno bo poravnala v rimskem sporazumu predvidene zamudne obresti. Jugoslovenska vlada bo poavzela vse korake, da za bodočnost zasigura redno plačevanje četrtletnih vplic, ter istočasno odplačuje zaostale kvote za leto 1924, tako, da bo komitej mogel že prvega marca pričeti s polnim izplačevanjem zapadlih kuponov.

Vrednostna pisma za Poljsko. Poljska poštna uprava je določila za denarna pisma v mednarodnem prometu vrednost največ na 5000 zlatih frankov.

Izvozne tarife čehoslovaških državnih železnic. Dne 1. februarja t. l. so stopili v veljavo novi izvozni tarife na čehoslovaških državnih železnicah. Ugodnosti pri prevozu so se na novo priznale za železo, jeklo, poljedelske stroje, parne kotle, lokomotive, mazila, plinovo olje, petrolejsko smolo itd. Do sedaj veljavne tarife za te predmete so se znižale z novo izvozno tarifo za 10 do 15 odstotkov.

Iz naših organizacij.

Gremij trgovcev — Celje vabi na redni letni občni zbor gremija, ki se vrši v četrtek dne 12. t. m. ob 10. uri v mali dvorani Narodnega doma s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev občnega zbora; 2. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 3. poročilo načelstva; 4. letni račun za leto 1924 in poročilo računskih preglednikov; 5. Poračun za leto 1925 in določitev doklad; 6. Sprememba pravil; 7. volitve; 8. sludajnosti. Ako ne bi bilo ob določenih uri navzočih zadostno število članov, se vrši v smislu § 17. gremijalnih pravil 1 uro kasneje drug občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu navzočih članov. — R. Stermecki, l. r., predsednik.

Razno.

Velik uspeh pri tiskanju not na Češkoslovaskem. Nemčija je imela, kakor je to splošno znano že od nekaj nekak monopol za tiskanje muzikalij vseh vrst, Nemška založništva iz Lipskega in tuji drugih nemških mest so bila takorekoč brez konkurence. Tudi Češkoslovaška je bila glede tiskanja not navezana na sedaj na Nemčijo. Istočasno pa so si Čehi od osvobojenja dalje neprestano prizadevali, da bi se v tem pogledu osvo-

bodili od nemške odvisnosti s tem, da razvijejo to industrijo v svoji lastni državi. Toda tiskanje not je zelo komplicirano delo, ki zahteva veliko spretnost in poznavanje raznih tiskarskih tajnosti, katere so pa Nemci skrbno skrivali. Čehi niso štedili s trudom, niti s časom in končno je njihovim proučevanjem vendar uspelo, da so prišli do zadovoljujočega rezultata. V Pragi se je nedavno otvorila prvovrstna tiskarna muzikalij, ki je prestala sedaj na dostojen način svojo prvo preizkušnjo s tem, da je izdala prvi zvezek zbranih del skladatelja Smetane. Tiskarna izda v kratkem tudi zbornik vseh osmih smetanovih oper, dalje njegove simfonije, skladbe za glasovir, vokalna dela, kompozicije iz skladateljeve mladeniške dobe, njegova pisma, članke, skratka vsa njegova na papir položena dela. Zbirka bo obsegala 26 zvezkov in bo tvorila na polju glasbenih izdaj nekaj izrednega. Tudi v grafičnem pogledu je uspel prvi zvezek izvrstno, kar pomeni novo zmago češke tiskarske umetnosti. Posebno so se posrečili tipi not, ki spominjajo s svojo barvo in obliko na najpopolnejše stare izdaje. Tisk je popolnoma čist in jasein, na najboljšem in močnem, pri tem pa melktem papirju. Največja zasluga za tehnični in grafični uspeh, gre znanemu češkemu slikarju Frančišku Kisela, ki je naslikal tudi naslove in okraske. Prvi zvezek je izšel v 1000 izvodih, in sicer na podlagi naročil iz Češkoslovaške in iz inozemstva. Ne samo glasbeniški, temveč vsi drugi krogi javnosti so prejeli češki tiskarski uspeh z veliko radostjo.

Angleško-francoski odnošaji in vprašanje zavezniških dolgov. List »Petit Parisien« pravi: Ko dospe v Pariz angleški odgovor glede zavezniških dolgov, ga bo francoska vlada vsestransko proučila. Velika verjetnost obstoja, da se Herriot in Clementel nato podata v London, da konferirata s člani angleške vlade ter z njimi proučita sredstva za rešitev vprašanja dolgov, ki naj bi zadovoljila obe državi. Ob tej priliki se bo Herriot sestal tudi z Baldwinom in Chamberlainom, da se pogovori z njima o vprašanju varnosti, ki se tiče v enaki meri obeh držav.

Gospodarsko zblíževanje Italije in Avstrije. — Pred kratkim so se vršila med avstrijskimi in italijanskimi zastopniki v Rimu pogajanja za medsebojno znižanje železniške tarife pri prevozu najvažnejših izvoznih predmetov obeh držav. Pogajanja so popolnoma uspela in italijanska vlada se je zavezala, da bo na svojih železnicah za prevoz cele vrste avstrijskih izvoznih predmetov znižala prevoznino, na primer za rezan les, poljedelske stroje, ovojni papir, vijake, žične vrvi, kose, srpe itd. Na drugi strani se je pa zavezala avstrijska vlada, da bo priznala enake ugodnosti za prevoz italijanskih izvoznih predmetov, predvsem za poljedelske produkte. Hkratu se je sklenilo, da se uvede direktna železniška tarifa med Benetkami in nekaterimi važnimi, avstrijskimi postajami, ki teže na beneško luko. Sporazum stopi v veljavo dne 1. aprila 1925 in bo veljal najmanj za dobo dveh let.

Občni zbori. »Textilija« trgovska in industrijska delniška družba v Ljubljani, ima dne 23. t. m. ob 11. uri na Kerkovem trgu št. 9 svoj redni letni občni zbor. Tudi ima Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice r. z. z. o. z. v Ljubljani dne 19. t. m. ob 15. uri svoj občni zbor. Dalje ima občni zbor Slovenska trgovska d. d. v likvidaciji v Ljubljani dne 19. t. m. ob 14. uri v sejni dvorani Trgovske banke.

Francoska zbornica je odobrila žitni zakon. Dne 6. t. m. je razpravljala Zbornica o interpelacijah glede žitnih in krušnih cen, ter je odobrila z 328 glasovi proti 225 dnevnim red, ki izraža vladi zaupnico. Zbornica priporoča vladi, da ukrene potrebne mere proti dviganju krušnih cen, ter jo pozivlja, da predloži takoj parlamentu zakon, ki določa: 1. Da se prijavijo oblasti vse žitne zaloge. 2. Da pokupi vlada domače žito, uvede zaloge za inozemsko žito, in 3. da ustanovi državni žitni urad. Zakon predvideva visoke kazni za napačno prijavo zalog žita.

Plačanje železniške vozarine s čeki posebne banke. Finančno ministrstvo je pokrenilo, kakor poročajo beograjski li-

sti, vprašanje ustanovitve posebne banke, ki bi izdajala čeke za plačevanje vozarine in carinskih stroškov. Kasneje bi ta banka organizirala plačevanje tudi pri vseh drugih državnih institucijah v kraljevini. Glavni motiv za to organizacijo je: da se zmanjša obtok novčanic in da se olajša delo trgovskim krogom. Slična plačevanja obstoje v zapadnih državah in so pokazala dobre uspehe. Prometno ministrstvo je dobilo od finančnega ministra dotični načrt v proučevanje.

Prisilna poravnava v Avstriji. — Kakor pri nas, se tudi v Avstriji čujejo vedno resnejši glasovi, ki zahtevajo, da se določila o prisilni poravnavi temeljito preuredi. Osebito se kritikuje poslovanje takozvanih poravnalcev in društev upnikov, predvsem onega na Dunaju, ki razvija jako živahno delavnost po celi Avstriji. Uradni organi se čutijo zapostavljene vsled samostojnega nastopanja društva kreditorjev, ki si je znalo zakonitim potom zagotoviti prednostno pravico na svoj zaslužek v izmeri 2% od poravnalne kvote. Kritikuje se tudi postopek sam, ko dopušča, da se vpoštevajo tudi prijave, ki se vložijo po poteku roka, da bi se moralo dosledno izvesti načelo, da sme glasovati le oni, ki je kako terjatev prijavil in da se iz poravnalnega sklada plačuje le to, kar je prijavljeno. Avstrijska vlada je na pobudo interesiranih krogov sestavila osnutek novele k zakonu o prisilni poravnavi, ki je ravno sedaj predmet vsestranske diskusije. Značilno pri tem je dejstvo, da se gospodarski krogi v tej diskusiji ne postavljajo na stališče, da je treba prisilne poravnave brezpogojno odpraviti, ampak se v bistvu strinjajo s tem, da se določila o prisilni poravnavi poostre v taki obliki, da bodo nudila zadostne kavtille proti vsaki zlorabi. V tem pogledu se stališče avstrijskih gospodarskih krogov povsem strinja s stališčem, katerega je lansko leto v tem oziru zavzela na predlog zborničnega svetnika Elsbacherja iz Laškega Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

Nov sušaški most. Člani italijanske in jugoslovenske razmejivne komisije so imeli pred kratkim redno sejo na Reki. Na tej seji se je razpravljalo tudi o graditvi novega mostu med Sušakom in Reko. Do sklepa ni prišlo, ker so bili na dnevnem redu drugi problemi. Vendar pa je gotovo, da zgradi Italija ta most, ki bo iz armiranega betona.

Generalni konzulat Poljske republike v Zagrebu poroča, da se bo vršil v letu 1925 v Poznu Mednarodni sejem in da se imajo tvrdke, ki se za sejem zanimajo, obrniti na upravo sejma in to: Kierownictwo Targu Poznanskięgo, Poznan, Polska.

TRBOVELJSKI PREMOG, DRVA, KOKA, ANGLEŠKI PREMOG, SLEZIJSKE BRIKETE dobavlja

"ILIRIJA", Ljubljana
KRALJA PETRA TRG 8. Telef. 220.

Plaćilo tudi na obroko!

Ljubljanska borza.

9. februarja 1925.

Blago: Bouls hrastovi, 80, 90 mm, od 2.50 m napr., fco nakl. post. bl. 1230; deske monte, 20, 25, 30 mm, fco meja

den. 550, bl. 570; borove deske, 50 mm, 4 m dolž., fco nem.-avstr. meja bl. 710; hrastovi frizi, od 4—9, od 25—60, I. in II. vrste, fco Postojna den. 1360; bukova drva, 1 m dolž., napolsuha, fco nakl. post., 3. vag., den. 19, bl. 20, zaklj. 19; pšenica bačka, par. Ljubljana bl. 560; pšenica bačka, fco Ljubljana den. 475; moka pšenična krmilna št. 8, pap. vreče, b/n, fco Ljubljana bl. 300; otrobi fini pšenični, jutaste vreče, b/n, fco vagon Ljubljana bl. 240; otrobi pšenični, fini, pol-juta vreče, pol-papirnatih vreče, fco Postojna trans. bl. 250; korusa nova, promptna, fco Postojna trans. bl. 275; korusa nova, dobavitev marec, fco Postojna trans. bl. 290; detto, dob. april, bl. 300; korusa nova, def., umetno sušena, fco Ljubljana bl. 250; činkvantin, prompt., fco Postojna bl. 360; rž, par. Ljubljana, 2 vag., den. 330, bl. 330, zaklj.

330; oves bački, rešetan, loco Ljubljana bl. 365; proso prekmursko, fco vag. Dol. Lendava bl. 300; krompir beli, fco dol. postaja bl. 155; krompir rdečkasti, fco štaj. postaja bl. 185; fižol koks, čišč., b/n, fco vagon Postojna trans. den. 340; fižol mandolon, b/n, fco Postojna trans. bl. 465; havarirano usnje (eksekutivna prodaja), 653 kg, den. 1000, bl. 1000. zak. 1000.

Vrednote: 7% invest. pos. iz l. 1921 bl. 65.50; loter. 2½% drž. renta za voj. škodo den. 130, bl. 135; Celjska pos. den. 209, bl. 212; Ljublj. kred. banka den. 230; Merkantilna banka den. 115, bl. 118, zaklj. 115; Prva hrv. šted. den. 894, bl. 900; Slavenska banka bl. 75; Str. tov. in liv. den. 136, bl. 147; Trb. prem. dr. den. 390, bl. 410; Zdr. pap. Vevče den. 100; Stavbna družba den. 280, bl. 290; 4½% zastavni listi Kranj. dež banke bl. 90.

Dobiček in zadovoljstvo
svojih odjemalcev boste dosegli le s tem blagom

Tržna poročila.

Tržne cene za meso v Ljubljani. Po uradnem tržnem poročilu, z dne 31. januarja t. l. Govedina: V mesnicah po mestu 23—25. Na trgu: 1 kg govejega mesa I. 20—22, II. 16—18, vampov 10, pljuč 8. Teletina: 1 kg telečjega mesa I. 30, II. 25, jeter 20, pljuč 25. Svinjina: 1 kilogram prašičjega mesa I. 28—30, II. 25; pljuč 15, jeter 25, slanina trebušne 21.50, slanina ribe in sala 30, slanina mešana 25, na debelo 25, masti 35, šunke (gnjati) 41.50, prekajenega mesa I. 36, II. 35, prekajenih parkljev 10.50. Drobniča: 1 kg koštrunovka mesa 18 do 19, jagnjetine 25, kozličevine 28. Klobase: 1 kg krakovskih 50, debrecinskih 50, hrenovk 42, posebnih 42, pol prekajenih krajskih 32.50, suhih krajskih 40, Perutnina: 1 piščanec večji 20 do 30, kokoš 40—50, petelin 40—45, nepitana gos 70—80, domač zajec manjši 10, večji 17—25 Din. 1 liter mleka 3 do 3.75, 1 kg surovega masla 45, čajnega 60—65, masla 50, bohinskega sira 50, sirčka 10 Din.

Cene specerijskemu blagu v Ljubljani (31. januarja). 1 kg kave Portoriko 76 do 84, Santos 48—52, Rio 42—48, pražene kave I. 100—108, II. 76—84, III. 60—70, kristalnega belega sladkorja 15, v kockah 17, riža I. 10—12, II. 8—10, 1 liter namiznega olja 25, jedilnega 22, 1 kg soli 3.50, 1 kg riževga škroba 18, pšeničnega škroba 12, koruznega 10, testenin I. 18, II. 12 Din.

Mlevski izdelki na trgu v Ljubljani (31. januarja). 1 kg moke >0< 7.75, >2<

za kuho 7.25, bele krušne >5< 5.25, črne krušne >7< 4.25, kaše 6, ješenja 7, otrobov 3, koruzne moke 4.50, koruznega zdroba 5, pšeničnega zdroba 7.50, ajdove moke I. 8, II. 7 Din.

Mariborski tržni dan. Dne 7. t. m. je prišlo 94 slaninarjev na trg in kmetje so pri peljali 8 vozov krompirja in zelenjave in 20 vozov jabolk. Kakor dobro je bil trg preskrbljen, tako dobro je bil tudi obiskan, pa tudi promet je bil živahen. Cene mesu so od pretečenega tedna zopet padle. Slaninarji so prodajali svinjino po 20 do 30, slanino 27.50 do 30 in drob po 25 dinarjev, domači mesarji pa govedino po 13 do 15, teletino 15 do 18 in svinjino po 17.50 do 20 Din, klobase 20 do 35, prekajeno meso 40, slanino 27.50 do 35, drob pa po 7 do 15 Din kg; v mestni mesnici je bilo goveje meso po 15, telečje 20 in svinjsko po 22 Din kg. — **Perutnina.** Bilo je je okoli 500 komadov in cene so bile kokošem 25 do 70, racam in gosem 60 do 125 in puranom pa 75 do 200 Din komad. — **Krompir, zelenjava, sadje in druga živila.** Krompir se je prodajal po 10.50 do 11.50 Din mernik (7½ kg); čebula po 3 do 6 Din venec, zeljnate glave, ohrovt in solata po 1.50 do 5 Din komad, kislo zelje 3.50, kisla repa 1.50 do 2 Din, maslo 48, kuhano 54 Din kg, jajca 1.25 do 1.50, limone 1 do 1.75, pomaranče 1 do 3 Din komad, datelji 26 do 30 Din kg, fige 6 do 8 Din venec, bučno olje 30 do 33, mleko 3 do 3.50 Din liter, jabolka 1.50 do 5, hruške 8 do 18 Din kg. — **Lončena in lesena roba** se je prodajala po 0.50 do 150 Din komad, brezove metle po 2 do 5 Din

kom., dva ročna vozička po 1200 Din in 1400 Din, koruzna slama po 25 Din vreča.

Seno in slama na mariborskem trgu. Kmetje so pripeljali v sredo 4. t. m. 5 vozov sena in 6 vozov slame, v soboto pa 11 vozov sena in 5 vozov slame na trg. Cene so bile senu 70 do 87.50, slami pa 62.50 do 65 Din za 100 kg.

Dobava, prodaja.

Dobave. Ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani sprejema do 16. februarja t. l. ponudbe za dobavo raznega električnega materiala. (Natančnejši podatki na vpogled pri ekonomskem odeljenju tega ravnateljstva). — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 25. februarja t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave peska za livarne. — Dne 27. februarja t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave gradbenega materiala (cementa, opeke, šamotne moke in opeke itd.). — Dne 28. februarja t. l. pri poštini direkciji v Ljubljani glede dobave 300 pisemskih in 300 denarnih vreč; pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave tapet; pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave stružnic.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Dobave. Ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani sprejema do 17. februarja t. l. ponudbe glede dobave 14.000 kg strešne pločevine za kritje vozov. (Natančnejši podatki pri ekonomskem odeljenju tega ravnateljstva). Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 2. marca t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave cilindričnega olja; pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave linoleja; pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave železne pločevine ter glede dobave žarnic. — **Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki** so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga

sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna

in solidna posrežba!
Zahtevajte cenik!

Najboljši
šivalni stroj
je edino le

Josip Petelinc-a
znanka

Gritzner in Adler
za rodbino, obrt in industrijo
blizu Prešernovega spomenika

Ljubljana
Pouk v vozenu brezplačen. Veljativna garancija.
Delavnica za popravila

Na veliko Telef. 913 Na malo

TISKARNA „MERKUR“

Trg. - ind. d. d. LJUBLJANA Telefon št. 532

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠT. 13

Tiska časopise, knjige, poselnice, brošure, letake, cenike, pravila itd. itd.

Lastna knjigo-
veznica

Teodor Korn

Ljubljana, Poljanska cesta št. 3
Krovce, stavbeni, galanterijski in
okrasni klepar. Instalacije vodo-
vodov

Naprava strelodvodov. - Kopalniške in
klosetne naprave.
Izdelovanje posod iz pločevine za firme,
barvo, lak in med vsake velikosti, kakor
tudi posod (skatle) za konzerve

Originalne potrebščine za OPALOGRAPH (Fixat, Preservat)

Specijalna mehanična delavnica za popravilo pisalnih, računskih in tehničnih strojev.
Barvne trakove — Carbon — indigo — poveščen papir — kopirni hektografični zvitki.

Ludovik Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/I.

Josip Petelinc, Ljubljana

Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!

Priloga potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje,
močno blago, pletenine, lepne robe, ščetke, sukanec, toaletno blago.
Telefon 913